

Kmetški prijatelj.

Der Bauernfreund.

Izhaja vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu, in košta s poštnino vred za celo leto 1 gl. 50 krajcarjev, za pol leta 80 krajcarjev.

Rokopisi se nazaj ne pošiljajo, nefrankovna pisma se ne sprejemajo.

Za oznanila se plača za navadno versto 8 kr.

Denar za naročila kmetškega prijatelja prosimo pošiljati v gosposke ulice stavilka (Horrengasse Nr. 6.)

Pervaška sleparija.

Ko je v Parizu odbila ura en četert na tri zjutraj prvega januarja tekočega leta, zapustil je svet še mlad mož, ter je končal svoje nadepolno življenje, in življenje polno časti in slavo vrednega delovanja. Ime slavnega moža je Leon Gambetta. Rojen od neslovitih starišev, dosegel pa je nar višjo stopinjo, katero doseči more kdo v Francoski republiki, in postal bi bil gotovo predstojnik republike Francoski, če bi ga ne bila pokosila nemila smert.

Od nekdanjih časov že časti ljudstvo nesebična dela, ktera so državi in ljudstvu v prid, ter jim ve hvalo v večne čase, Francoski narod pa ima vzrokov dovolj občaljevati smert Gambettovo, ker rešil je čast Francoske, če tudi ni mogel dobiti zmage v slednji vojski, katero so Francozi meni nič tebi nič začeli z Nemci. Bil je med množico Francozov, ki ni zgubil pameti v nesreči, če ravno je bila vojna Napoleonova pobita in raztrošena, čeravno oblegali so Prusi, Saksi, Württembergski že glavno Francosko mesto Paris, vsel jim je Gambetta v zračnem balonu (Luftballon) iz obleganega Pariza, ter poklical je vse sorodnjake na severu svoje domovine do orožja. Večina mu je sledila, ker ravno na severu Francoske je ljudstvo bolj patrijotično kakor v srednjem ali južnem Francoskem. Napoleonovo čete niso bile vničene po vojni nesreči. Lahkočivnost, lahkoisljenost, plitvost, nesramnost in ošabnost, ktere lastnosti so pri Francozih navadne, zedinile so se s pomanjkanjem discipline ali reda pri vojni, in da vojaki niso bili dovolj vajeni v vojaških opravilih, zato pa se ni treba čuditi, da se je Napoleonu godilo slabo. Cesar Napoleon bil je tudi takoben pervak, prilizeval se je narodu na vse mogoče načine, govoril je ljudstvu samo o slavi in časti, omamljeval je narod z gledišči, svečanostimi in to je bilo vzrok, da so bili zmagani njegovi vojaci leta 1870 in 1871.

Pervaken-Swindel.

Als in Paris am ersten Jänner d. J. 2 1/4 Uhr in der Frühe schlug, endete ein um Frankreich ver dienter, noch junger Mann sein thatenreiches Leben. Leon Gambetta ist sein Name. Von bescheidenen Anfängen hat er es fast bis auf die höchste Stelle gebracht, die in der Republik Frankreich erreichbar ist, und er wäre wohl auch noch Präsident, d. i. das höchste Oberhaupt seines Vaterlandes, geworden, wenn der Tod seiner irdischen Laufbahn nicht das Ziel gesetzt hätte.

Das Volk ist für große Thaten selbstloser Leute immer dankbar, und jenes von Frankreich hat Ursache genug Gambetta zu betrauern, der in schweren Tagen während des letzten großen Krieges, den Frankreich mit Deutschland übermüthig vom Zaune gebrochen hatte, die Ehre seiner Heimath zu retten veruchte. Er war einer von den wenigen Franzosen, die damals nicht den Kopf verloren hatten, trotzdem Napoleon's Heere geschlagen und gefangen, die Stadt Paris aber ringsum von Baiern und Preußen, Sachsen und Württembergern eingeschlossen worden war. In einem Luftballon verließ er Paris, und rief im Norden seines Vaterlandes Frankreichs Volk zu den Waffen. Viele folgten seinem patriotischen Rufe, denn namentlich im Norden Frankreichs ist das Volk viel besser als in der Mitte und im Süden des Reiches. Die Armeen Napoleons waren nicht durch das „Kriegsglück“ ihrer verbündeten Gegner vernichtet worden. Die Leichtgläubigkeit, der Leichtsin, die Oberflächlichkeit, Unsitlichkeit und Selbsterhöhung, zu welcher die meisten Franzosen Anlagen haben, paarte sich mit mangelnder Disciplin, Ordnung und Ausbildung der Truppen und so kann sich niemand wundern, daß es den Franzosen damals so schlecht ging. Kaiser Napoleon hatte seit langer Zeit auch als eine Art Pervake dem Volke geschmeichelt, ihm immer von Ruhm und Ehre vorreden, es durch Festlichkeiten, durch Schauspiele u. s. w. betäuben und betauschen lassen, und hat damit den Grund zu der Schwäche geschaffen, die seine Soldaten 1870—71 zu den Besiegten machen mußte. Das zur Einsicht gefommene

Narod pa je bil previden, pregнал je Napoleona, kateri je imel krono Francosko po krivici iz prestola in deržave. Gambetta segnal je skupaj po pregnanji Napoleona celo armado, in če ni tudi zmagnati mogel sovraznika, temu ni on kriv, rešil pa je čast Francoskemu narodu, in narod mu je hvaležen po smerti njegovi, in mu bo ostal hvaležen na veke. Francoska vojska z Nemci končana je bila s pogojem, da so morali dati Francozje dve dežele Elzacija in Lotringiško Nemcom nazaj, kteri vzeli so pred časi Francozi Nemcom, zraven tega pa so morali plačati za škodo, ktero je napravila vojska več milijard v zlatu, to pa jim ni toško stalo.

Od tega časa skušajo Francozje vedno več moč dobiti, množijo leto na leto vojno, in vse pripravljajo, da bi jim bilo mogoče začeti nekega dne maščevalno vojsko proti Nemcom, to vojsko imenujejo Francozje: „Revanche“ povračilo. Iščejo si zaveznikov, ter gledajo že dolgo časa na Rusko s prijaznimi očmi, ker znano jim je, da Rus ni Avstriji prijatelj in ravna že davno z Avstrijo nepoteno. V obraz nam se prilizujejo, obetajo vedno mir, za herbtom pa podpirajo in podpirajo puntarje na našem jugu, kteri so nam stali že veliko denarja, in prelila se je tudi že marsiktera kaplja drage avstrijsanske kervi. Rusi množijo ravno tako kakor Francozi vedno svojo vojno, zidajo marljivo trdnjave, napravljajo si železnice, ktere bodo porabili v vojski proti Avstrijancom. Naš cesar pa se je zvezal z nemškimi cesarjem, da pomagamo mi Nemcom, če jih napade kdo, in da pomagajo Nemci nam, če bil napad nam namenjen. Kaj pa to pomeni, razumite nar boljše, če vam povemo, da moreta ta dva cesarja postaviti v vojsko dva milijona nar umnejših in ner veriljših vojakov, ktere cel svet ima. Pa čujte in — čudite se! Čehi in Kranjski pervaki s to nam tako koristno zvezo niso zadovoljni, ker čertijo iz celega srca svojega najbližnjega soseda Nemca; vošijo si zveze z hinavskim Rusom, saj se ve da Kranjski pervaki morajo v vsem Čehom po volji biti, saj jih posnemajo v vsem, kakor opice sloveka. Ta zveza z Rusom v pogubo. Ker se pa ti zviti lisjaki ne upajo očitno pridgovati ljubezni do Rusije, kaj počno? Zdi se jim, da ste si podali Ruska in Francoska prijateljsko roke, ter imate enaka namena, pridgajo ljubezen in navdušenost za Francosko. Že več tednov beru se v prvaških časopisih: „Slovenski narod ljubi Francoze iz celega srca, visoko časti Francoski narod, in ima vzrokov dovolj Francozom dobro želiti. V resnici ne vemo kaj bi storili, smejali bi se ali serdili? Ali je ta mala kopica Ljubljanskih pervakov tako neumna ali tako prederzna, da se imenujejo tih par močiceljnov „Slovenski narod“. Kranjski, Koroški in spodnjo-Stajerski kmetje ne ljubijo gotovo ne Francozov, in to so — Ljubljanski pervaki bodo nam že dopustili to izreči — pravi Slovenski narod. Mi se počamo veliko s kmeti, pa nismo našli

Volk jagte den Verwafen Napoleon, der die Krone Frankreichs mit Unrecht trug, vom Throne und aus dem Lande. Gambetta, der also nach der Niederlage Napoleon's ein Volksheer aufstellte, rettete, wenn er mit diesem auch nichts ausrichten konnte, wenigstens die Ehre des Volkes damit, und dieses Volk ist ihm dafür dankbar, es muß ihm auch dankbar sein und bleiben. Der Krieg der Franzosen endete damit, daß sie 2 Provinzen, die sie ehemals dem deutschen Reiche abgenommen hatten, an dieses wieder herausgeben mußten, und außerdem eine sehr große Kriegsschädigung zu bezahlen hatten, was ihnen jedoch nicht sehr schwer gefallen ist.

Seit jenen Tagen sucht Frankreich sich zu stärken, es vermehrt seine Kriegsmacht von Jahr zu Jahr und es ist alles darauf angelegt, daß es heute oder morgen zum Nachtritte mit Deutschland kommt, den die Franzosen: „Revanche“ — Vergeltung nennen. Sie suchen nach Verbündeten, und liebäugeln mit Rußland, welches mit Oesterreich seit langer Zeit schon ein falsches Spiel spielt. Volk Friedensbetheuerungen und honig süßen Worten in's Gesicht, bereiten die Russen unterm Vaterlande im Süden durch Unterstützung der Aufständigen in der Herzogewina fort und fort Verlegenheiten die mit so bedeutenden Opfern an Geld verbunden sind, und leider auch schon manchen Tropfen gut österreichischen Blutes gekostet haben. Die Russen stehen in der Vergrößerung ihrer Kriegsmacht den Franzosen nicht nach und arbeiten unermülich an Festungen und Bahnen, die im Kriege mit Oesterreich zu verwendet werden sollen. Unser Kaiser hat mit dem deutschen Kaiser einen Vertrag geschlossen, welcher dahin geht, daß, wenn Oesterreich oder Deutschland angegriffen werden sollte, einer den andern zu helfen hat — was das heißt, wird am leichtesten dadurch erklärt, wenn wir sagen, daß beide Reiche über 2 Millionen der besten Soldaten, die die Welt besitzt, in's Feld stellen können. Höret nun liebe Freunde und — staunet! Die Tschechen in Böhmen und unsere Verwafent — diese traurigen Menschen machen jenen ja alles nach — sind mit diesem Vertrage nicht einverstanden, denn sie hassen aus voller Seele ihre nächsten Nachbarn und möchten gar zu gerne eine Verbindung unfreies Staates mit den falschen Russen haben. Das würde aber beiläufig den Untergang Oesterreichs bedeuten. Weil nun Frankreich und Rußland Hand in Hand zu gehen scheinen, und die Verwafent sich am Ende doch vor dem Volke fürchten, öffentlich Liebe und Verehrung für Rußland zu predigen, thun diese schlauen Fische es für — Frankreich. Schon seit einigen Wochen kann man in mehreren pervalkischen Zeitungen lesen: „Das slovenische Volk liebt die Franzosen vom ganzen Herzen, es achtet diese Nation hoch, und hat auch alle Ursache den Franzosen herzlich zugethan zu sein.“ Man weiß wirklich nicht, was man über diese Einfalt oder Keckheit thun soll, mit welcher es ein paar Duzend Laibacher Verwafent wagen, als „Volk“ zu sprechen. Die Krainer, Steirer und Kärntner Bauern — und die Herren

do sedaj še ne enega, da bi se nauđuseval za Francoze. Znano nam tudi ni zakaj? morda za to, ker izročili Francozje so hčer naše ljubljene cesarice Marije Terezije rabeljnu pod sekiro? Ali morda za to, ker bil je primoran cesar Franc vojakovati se petnajst let, v kateri vojski poginilo je več kot stotisoč pridnih verlih in hrabrih Avstrijancov? Morda tudi za to, da se je revolucija rodila na Francoskem, in obiskala tudi Avstrijske dežele? Ali morda zavoljo bitve pri Magenti, Solferino in Montebello? V resnici ne enega prav vrednega vzroka nimamo, nauđusevati se za Francoze, še manj pa pa za Ruse; in zdrava pamet naših kmetov obvarovala jih bo, poslušati nar novejšo sleparijo teh par Ljubljanskih porvakov, ne bodo dali se slepiti in zapeljati od par prenapetešev, kterim ni mar družega, kakor slepariti priprosto ljudstvo, in želijo si pridobiti s tem denarja časti in dobrih slubů.

Smert Gambetta da tem poštenjakom prav zaželeno priloznost, pokazati nauđušenost za nar hujše sovražnike našega nam zavezanga prijatelja, in prijatelja našega cesarja. Ja nar navdušnejša zaljubljena pisma, ktera donašajo prvaški časopisi, storili bi naj Kranjce vnete za Francosko. Pojte se solit vi zapeljivci naroda! kteri delate voli našega presvitlega cesarja vklub! Spravite svojo zvestobo do cesarja v cajne! Svoje namene prav slabo skrivate, in da pridejo na dan vsaki čas, za to skerbeti nam dobrim Avstrijancem je dolžnost.

Življenje na kmetih in po mestih.

Po velikih mestih nakupičenih je većinoma toliko ljudi, da se nezdri soperi, kteri pridejo od vsacega posameznega človeka ne morejo tako naglo razširiti ali razgubiti po drugih krajih, da bi obstal zrak toliko čist kolikor čistega potrebuje človeška narava. Zrak po mestih je toraj napolnjen z smerdljivimi nečistimi soperi, kteri nar močnejše zdravje pokopljejo. To je bogatim mestjanom dovolj znano, zato se podavajo po leti na kmete, akoravno tam ne vživajo vsch prijetnosti, ktere ponuja jim življenje po velikih mestih; pa vedo dobro, da čisti zrak na kmetih je ugoden njihovemu zdravju, in zidajo si toraj po kmetih grajščine, ali lepe hišice, in kupujejo si posestev po kmetih, ne da bi si morda obogateli še več, temveč, da morejo živeti večidel leta na kmetih, ter vživati čisti zrak, kteri je njihovemu zdravju toliko potreben.

Kar si drugi morajo pridobiti z velikimi stroški,

Berovaten müssen es schon gefhatten, daß diese hauptsächlich das „Volk“ sind — lieben die Franzosen gar nicht. Uns wenigstens, die wir doch ziemlich viel mit Bauern zu thun haben, ist noch keiner untergekommen, der für Frankreich schwört! Wir müßten auch gar nicht warum. Etna deshalb weil die Franzosen die Tochter unserer großen Kaiserin Maria Theresia unter des Henkers Beil gebracht haben? Oder weil Kaiser Franz 15 Jahre mit ihnen Kriege führen mußte, die Hunderttausente von Oesterreichern zu Grunde richteten, oder vielleicht deshalb, weil die Revolution von dort nach Oesterreich kam, oder wegen Magenta, Solferino und Montebello? Wahrhaftig! wir haben keinen Grund irgend eine Zuneigung für Frankreich oder gar für Rußland zu haben, und der gesunde Sinn unseres Bauernvolkes wird auch auf den allerneuesten Schwundel der Laibacher Berovaten nichts geben, er wird sich nicht mehr blenden und verführen lassen von ein paar überspannten Köpfen und Stellenjägern, die das Volk betören wollen, um dabi Ansehen und Geld, Macht oder Ehrenstellen zu erhaschen.

Der todte Gambetta giebt diesen Ehrenmännern nun eine sehr willkommene Gelegenheit ihre großen Simpatien für die ärgsten Feinde des verbündeten Freundes unseres Kaisers auszudrücken, und die überschwenglichen Liebesbriefe, die die prvašischen Zeitungen an Frankreich richten, sollen die Krainer für Frankreich liebglühend machen! Gehť doch ihr Volköverführer, ihr Wiederfacher gegen die Absichten unseres Kaisers, paßt Euch weg mit Eurer heuchlerischen Kaisertrene! Ihr verbrigt Eure Abichten schlecht, und daß diese stets an's Licht treten sollen, das wollen wir uns als treue Oesterreicher zur ersten Pflicht machen!

kar imeti želi na tisoče mestjanov, kterih pa svojih želja ne morejo doseči, ker niso dovolj bogati, to Vam kmetom dal je nebeški Ode že v zibeljki. Vam ni treba kupovati čistoga zraka, kteri Vas čversti, in Vam življenje ohrani dolgo časa, do velikanske starosti, Vam ni treba plačevati dragoga denarja, že bi hoteli občudovati velečastno, velikansko in lepo naravo, vse te neizmerne dobrote imate že v nar nežnejši mladosti, in vživajte jih do nar višje starosti, toraj tudi ne veste ceniti božje milosti, da Vam je podarila stan, v kterem Vam hude boleznj ostanajo većinoma neznanne. Le mislite si, kako Vam je lahko pri sercu, če vestanete zgodaj zjutraj in greste delati na polje, vidite velikansko lepoto narave, vživajte nar čistejši zrak, kteri terdi Vam vsak dan Vaše zdravje. Pa tega ne premislite to Vam je dala Božja milost, kakor vsakdanji kruh. Če pa slišite raketodjelca v mestu, kteri mora ravno tako rano vstati kakor Vi, mora pa se muditi od ranega jutra do poznega večera v slabozračnih delalnica, če slišite vradnike, kteri morajo

sedeti cel ljubi dan po kancelijah, v katerih se ne skerbi za zdravo življenje: Boljše bilo bi mi tleči terdo kamenje po Krasu (Karstu) kakor hirati po nezdravih pisarnah! Kako bil vesel, če bi mi bilo mogoče le nekoliko časa še živeti na kmetih v zdravem zraku, in si pridobiti svoje v mestu zgubljenno zdravje! ali ne bote hvaležni Bogu za svoj stan? Pa teh serčnih želja doseči tim mestjanom ni mogoče, priklenjeni so v mestu, ker zaustit si morajo ravno tako svoj vsakdanji kruh, kakor večina prebivalcev na kmetih. Pa kmetje se čverstijo pri svojem delu pod milim Bogom, ti vbogi pisarji pa si kratijo svoje življenje dan na dan, uro na uro, da jih slednjč pokosi v nar lepših letih nemila smert.

Ne govorim tu o deržavnih vradnikih, ker tim vlada je že pripravila večinoma zračne in zdravju ne škodljive pisarne po mestih, akoravno jim tudi manjka čistega kmetkega zraka, mislim tu uboge vrednike posameznih družtev, ktera svoje uradnike rabijo, dokler jim delajo kakor živina, ko pa so onemogli veržejo jih v kot, kakor Vam je navada vreci cunje, ktere imate v črevljih, če so Vam razterzajo. Vam kmetom je sreča dana, živeti zadovoljno, srečno in doseči starost do sto let, in misli si vsak mestjan, ki vidi kmetkega starčeka starega devetdeset do sto let, da je dopolnil morda komaj svoje sedemdeseto ali osemdeseto leto. Kako pa se godi mestjanom? Če še tako malo delajo, če še tako dobro živijo, na obrazu se jim lahko bere, da nimajo prvega kar je potrebno zdravemu življenju, to je čistega zraka. Le pogledjte njihova lica! kako so bleđi. In Vi v svoji starosti ne veste kaj so bolezni. Vam da delo pod milim nebom v vsakem letnem času, v vsakem vremenu dovolj čistega zraka, kolikor ga je zdravju potreba. Mestjan je bolan vsake štirinajst dni, danes ga boli to, jutri to, in treba mu je ostati v postelji doma in zamuditi svoja narpotrebniša dela, njegovo obličje je rumenkasto in velo kakor obličje meriča. In zakaj je to? Ker zavezani so v svojo izbico, kancelijo in na veliko slabozračno mesto. Vi se živite prav po navadno, včasih udi slabo, pečenke, vina ali drugih sladkarij ni skoraj nikoli viditi na Vaši mizi, pa ste vendar Vi in Vaša družina vedno zdravi, da je Bogu samemu veselje. Kako pa se godi z otroci mestjanov in s starišmi sami? Bolehajo vedno, naj jedo in pijejo še tako dobro, ker nimajo ravno prvega, kar je zdravju in zadovoljnosti potrebno, čistega in dobrega zraka. Pri ti priliki mislim na sveto pismo, ktero govori o Danielju in njegovih pajdaših na kraljevem dvoru. Dobiti bi bili morali po kraljevem povelji nar boljša jedila in nar boljša in nar dražjša vina, da bi bili v resnici dobro rejeni, lepe postave in čverstega zdravja. Danielj pa je zahteval zase in za svoje pajdaše za vsako jed samo nekoliko zelenjave in vodo za pijačo, in lej! ni preteklo veliko časa, bili so ti mladenči lepši in čversteji, kakor vsi drugi kteri so se sitili in napajali pri

kraljevi mizi z nar bolj dragimi jedili in nar boljšim in nar dražjim vinom.

Nar trudljiva dela, ktera morate opravljati, so Vam v korist. Spomnite se, kaj smo Vam pripovedovali lansko leto v našem kmetekem prijatelju o telovaji. Povedali smo Vam, da se mestjan mora telovaditi ob nedeljah in praznikih, da dobi nekoliko čistega dobrega zraka zunaj mesta, da si ogiblje in okrepča svoje ude vsaj v nedeljo za potrebo, ker cel teden ni imel časa privoščiti svojemu telesu potrebnega gibanja; Vam pa nikakoršne telovaje ni treba. Telovadite se cel teden, opravljati morate vsak dan nar težja dela, to pa Vašemu zdravju ni bilo nikoli in ne bo nikoli škodljivo, temvoč vterjuje Vaše zdravje, in daje Vam dolgo življenje. Če žanete žito po leti na polji v nar večji vročini, in Vas vidi omeščani mestjan, čudi se, da Vam pekoče solnc ne vname možgan, če mlattite po zimi v nar hušjem mrazu svoja žita, čudi se zopet mestjan, da Vam ne pozebejo roke, pa hvala Bogu, kaj tacega Vam se ni treba bati, vterjeni ste od mladosti proti vsacemu vremenu, Vaše zdravje pa ostane jekleno, ker v mladosti že ste se vterjevali, kakor se železo vterdi polahko, da postane jeklo. Kolikokrat Vam je treba iti v nar hušjem vremenu bodisi po zimi ali po leti na pot, ker tudi življenje na kmetih ima svoje muhe, pa kaj tacega še ni nobenemu škodova, navajeni ste, jekliste si s tem le svoje zdravje in ostanete toraj večinoma zdravi in močni do visoke starosti.

Vam so kužne bolezni (na primer kuga, kolera itd.) večinoma neznane, in če pridejo v resnici na kmete, bati se jih tam gotovo ni treba, ker čist zdrav zrak ne terpi takih kužnih bolezni, in zadene bolezni gotovo samo tiste, kteri niso dovolj snažni v svojem pohoistvu, in si vabijo z nesnažnostjo bolezni v svoja stanovanja. Naj razsaja kuga, kolera ali druga nalezljiva bolezni po mestih, na kmete ne pride nikoli, zadene tam samo tiste, kteri ne snažijo dovolj svojega pohoistva, in ravnao naravi vklub, ktera jim podeli vsaki čas čistega zraka, ktera ponuja jim zdravje in dolgo življenje, ti pa naravi iz nemarnosti delajo ravno nasproti. Pa hvala Bogu takih ni veliko, in naši kmetje brihtajo se dan na dan, toraj Vam z nar večjim veseljem rečmo: Bodite veseli in zadovoljni, da živite na kmetih, da imate časten stan, kteri redi vse deržavljan, in pri tem Vam je dal Bog pri vsem Vašem terpljenji nar ugodnejše stanje, Vam dal je zdravje, in dolgo življenje; hvalite toraj Boga in posmilita na vboge mestjane, kteri si želijo biti na Vašem mestu, pa jim nesrečna osoda ne dopušča. Reči moramo toraj iz celega serca: „Nar bolj srečen je, pameten kmet.“

Dopisi.

Iz Marenberga, 8. prosenca 1883. Ne samo izobraženi človek, temvoč vsak prosti kmet še spre-

vidi, kako gnjusno in nespodobno nekteri šuntarji ravnajo. In zategadelj tudi noben čudež, da vsaki pametni in verli kmet njihove časnike zametuje in sovraži. To nam kaže tudi sledeče na uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ poslano pismo: Zdravo in veselo novo leto Vam vošim gospod urednik iz celega serca. Tudi v tem letu Vam naj drevo raste, katero Vam bo obilno sadu rodilo v sramotnosti in obrekovanju, da ne boste imeli priložnosti v Vašem listu, resnične dogodbe tako gerdo in celo prevrečiti. Moram se tudi lepo zahvaliti na naročilo „Slovenskega Gospodarja“ za dalje naprej. Zadoosti lepo, da je moja izbica cela tri leta nečisti zrak sopeti mogla — hočem zanaprej za čisti zrak skerbeti in v moji bajtici „Kmetkega prijatelja“ čitati in častitati. Ali bo eto Vi gospod urednik naš prijatelj biti? Kako mora časnik pisan biti, ako zasluži prelepo ime „list ljudstvu in poduk.“ (Nači že, kot Slov. Gospodar.) Dobro, dovolite mi sledeče vprašanje: Ste Vi prvi prijatelj ljudstvu, ako zmiraj soseda proti sosedu dražite, mertveh v grobu mirno spat ne pustite, naše verle učitelje in občinske predstojnike zaničujejo in obgovarjate, ste Vi naš prijatelj in delate za naš blagor? Pri drugih narodih bo vsak tak gerdega občinstanja zametovan in odgnan. Ravno tako bomo mi kmetje storili, hudobna reč mora pokončana biti. Jaz podpisani sem zelo bogaboječ kmet in kristjan, idem vsa/0 nedelo po dvakrat v cerkev in poslušam besedo Božjo. Tukaj se govori o miru in ljubezni, kar je tudi zelo prav in lepo. Ali ko pridem domu najdem ravno „Slovenskega Gospodarja“ in notri en dopis iz Remšnika. Jaj! moj Bog in moj gospod! kaj moram brati. Od ljubezni in božjega miru celo nič, temuš samo šuntanje, sovraštvo in prepir. Prašam: kdo piše tako nesramno in lažljivo? Prašam celi svet, jeli tak mož spoštovanja vreden? nikol in nikdar. Nekteri hočejo naši prijatelji biti, so nam pa največji sovražniki. Hočejo nemški jezik celo zatrejti, ali Boga hvalijo, da sami nemški znajo, le edin kmet nesme nič znati. Jaz sem prosti ubogi kmet, ne šolan, in toliko le presodim, da je nam nemški jezik ravno tako potreben, kot vsakdanji kruh. Velikokrat slišimo zbrane kmete govoriti: „Jaj! kaj da bi jaz nemški znal, polovico premoženja bi dal in drugi pravijo, moje nemščine ne dam za celi svet.“ To je lepo in ravno tote misli sem jaz. Moji nedolžni otročiči so me že večkrat vprašali: „ja oča! kako pa je to, da toti list zmiraj tako hudobno in nesramno pisan, zmiraj zaničuje in zasmehuje Nemce in zmiraj laže črez našega tako dobrega soseda, kaj mora to biti?“ Tiho sem bil, nisem hotel povedati, da naši znajo tako gerdo, nesramno in lažljivo pisati in govoriti. Iz tega sledi, da so nam kmetom nekteri največji sovražniki in se zmiraj trudijo — nas kmete prav budaste in neizobražene vediti — (oni že vedo zakaj!) Zadržite Vam častiti go-pod urednik svetujem, poboljšajte se v novem letu in

ne pustite laži, šuntarije in obrekovanja v Vaš list tiskati, temuš prizadevajte si ljudstvu resnično v korist biti, če ne bo Vaš list v ogenj verten, ravno tako kakor drevo, katero dobrega sadu ne rodi. Tako misli verli kmet v spodnji Višnji

Blaze Tomazič m. p.

Aus Wahrenberg, den 8. Jänner 1882. Auch der schlechte Bauer sieht es schon ein, wie schlecht das Treiben gewisser Wähler ist. Und es ist auch kein Wunder! denn in einer Zeitung, dem Organe dieser gewissen Persönlichkeiten, Tag für Tag nichts anderes als Schmähungen und Befindungen zu lesen, muß jeden, mit halbwegs gesundem Menschenverstand Versehenen, zum Gräuel werden. Dies beweist uns ein Brief, den die Redaction des „flor. Gospodar“ vor einigen Tagen erhielt, und der beiläufig folgend lautet: „Ich wünschte, es möge Ihnen auch in diesem neuen Jahre ein Sturm wachen, welcher mit Lügen begossen, Schmähungen, Verleumdungen und anderes Gift als Früchte tragen möge. Dann sind Sie vielleicht nicht gezwungen, um Stoff für Ihr Blatt zu haben, wahre Thatfachen zu entstellen. Ich muß mich aber für das weitere Abonnement dieses Blattes höchstens bedanken. Es ist genug, daß dieses durch drei Jahre die Luft meines Zimmers verunreinigte, ich will fernertbin für reine Luft sorgen und werde mich daher auf unseren Freund, den „Kmettski prijatelj“, abonniren. Oder wollen Sie sich auch als unser Freund aufwerfen? Sie führen den stolzen Titel „das Blatt zur Belehrung des Volkes“ im Schilde. Wohlan, erlauben Sie mir folgende Fragen: Ist ein Mann, der den Nachbarn gegen den Nachbarn hegt, der nicht die Todten auf dem Kirchhofe ruhen läßt, der unsere wacker werdenden Lehrer und Gemeindevorsteher angreift u. s. w., ist das vielleicht unser Freund, bildet er das Volk? Wenn in einer anderen Nation ein Einzelner sich das zu Schulden kommen läßt, was sich bei uns unsere sogenannten Führer erlauben, so wird dieser Einzelne bestraft und dazungejagt werden. Und nach und nach werden auch wir besser denkende Slov. Bauern zu der Einsicht kommen, daß man sich vor einem gewissen Insect nicht besser erwehren kann, als durch Abtödtung; — und wie viele solche Insecten wühlen noch in unserem Felde! Ich bin ein frommer Christ, besuche immer die Kirche und höre da die schönen Worte: „Friede sei mit Euch!“ oder „Liebet einander!“ und das ist recht und schön; aber da komme ich neulich nach Hause und finde die neueste Nummer des „Gospodar“ und darin einen Brief aus Remschnia. O lieber Gott! was muß ich da lesen. Von dem vielgepriesenen Frieden keine Spur, sondern nur Demungen, Verleumdungen, Aufwiegelungen u. s. w., und da frage ich mich: Wer schreibt das? Und kann ein solcher Mann vor einem solchen Herrn eine Achtung haben? — Nein! — Es giebt Leute, die unsere Freunde sein sollten und immer sagen, sie seien es, in Wahrheit aber sind sie falsch, sie unterdrücken die deutsche Sprache auf Kosten unserer Entwicklung und unseres Wohlstandes, sie wissen schon warum. Hört man

die slovenischen Bauern aber reden, so denkt man anders. Da kommt einem zu Ohren: „Wie viel gäbe ich darum, wenn ich deutsch könnte,“ und ein anderer: „Wie froh bin ich, daß ich deutsch kann!“ Ich rathe Ihnen, sich zu bessern, und in Ihr Blatt keine Lügen, Behauptungen aufzunehmen, sondern lieber dem Volke wahrhaftig mißlich zu sein, wenn Sie von ihrer bisherigen Art nicht ablassen, wird Ihr Blatt ins Feuer wandern, einem Baume gleich, der keine gute Frucht tragen will. So denkt ein ordentlicher Bauer in Unterfeising.

Blaze Tomazič v. Metonig,
Grundbesitzer in Unterfeising bei Mahrenberg.

Iz Velike nedelje. Kmetijske zadeve.

Oj zmeten je kmetjski stan
Cel teden je v robotu sam',
Žito kupuje in davke plačuje,
Cel teden je v robotu sam'
V nedeljo pa je v ječo zagnan.

Tako se je pelo kmetu nekdanj, ko je bil še robot (tlaka) in desetina postavna. Ko pa so je odpravilo to, nastopili so kmetu zlati časi. Pa žali Bog niso terpelii dolgo ti zlati časi, spremeniło se je v kratkem vse na slabo. Davki so se začeli množiti leto na leto, in rodili so zopet novo davke, tako da vbozemu kmetu ni moči več ishajati. Nastale so volitive v deželni in deržavni zbor. Poslanci so se nam ponujali in obetali nam hribe in doline, obetali so stanje kmetjsko polajšati in zboljšati. Pa kaj so nam zboljšali? do sedaj čisto nič, še manj, ko nič. Napravili so nam kup novih davkov. Preden smo volili poslance, (bolje bilo bi reči: Preden so volili poslance, ker kmet malokdaj voli drugače, kakor mu svetuje kak doktor, profesor ali škric) niso bili kmetje tako hudo zadolženi kakor dandanas, pa tudi pri deržavnih in deželnih stroških ni manjkalo toliko, kakor manjka sedaj. Kdo je tega kriv? Dandanašnji poslanci krivijo poprejšnje, da so jim napravili ternovo pot, po kateri morajo hoditi sedaj, ter obetajo ponoviti obličje naše zemlje. Pa kmet do sedaj tega še ni čutil, čuti samo, da ima plačati vsako leto več davka, toliko da mu posestvo ne donša več plačati svojih davkov. To je resnica, kdor ne veruje, poslušaj naj vsako nedeljo in praznik koliko posestev se naznanuje, da se prodajo po silnem dražbanji. Zadolži se večina posestnikov takole: Sin prevzame po svojem očetu posestvo prav drago cenjeno, in mnogokrat že tudi zadolženo. Če pa tudi ni zadolženo, nastanejo mu stroški pri gospodski tako veliki, da mu jih ni moč plačati. Zraven tega mora pa še uplačati dedišno svojim bratom in sestram, in to ga prižene tako dalječ, da si mora iskati pomoči pri hranilnicah, sedaj pa je že zvezan, in prej ali potlej pride njegovo posestvo na boben. Na ta način napreduje revščina, proda se posestvo za posestvom, in revna družina gre naj s trebuchom za kruhom. Do sedaj se stanje kmetovo še le

tedaj zboljša kadar se mu reče: Rekviescat in pace.

Celovec, 1. januarja. Koroški Slovenci znajo prav dobro znobiti se neslanih sitnežev, kateri so hočejo mešati v vsako reč, če jim tudi nič mar ne gre. Pretečeno leto so pokazali poslancu Dr. Vošnjaku, kam pes taci moli, ker so je vtikal v Koroško zadeve, kaj se niso nič mar, povedali so mu odkritosrčno, naj se ne meša v Koroške razmere, Korošci imajo poslance, kateri skerbijo boljzi za nje, kakor Slovenski apostol Vošnjak; s svojimi poslanci so zadovoljni. Kmetске občine celjskega volilnega okraja volile so doktor Vošnjaka, da bi zastopal v deržavnem zboru njihovo korist, pa tega sedaj noče več vediti, poteguje se samo za to, kar je koristno nekterim sebičnim Kranjskim Rusom (to so tisti Kranjski pervaki, kateri pričakujejo odrešenika z ruskim korobačem). Pa akoravno je dobil doktor Vošnjak lansko leto slišati od Koroških Slovencev pravične besede, ktere bi se imele kaditi vsim sitnim pervakom pod nos, ti neslaneži še sedaj ne dajo miru. Enaki so brenecljnu, kateri nadlego živino, naj ga prepodi še tolikrat. Doktor Puklukar želel je dobiti tudi nekoliko poštenega slišati od Koroških Slovencev, in v resnici dobil je toliko, da bi ranilo vsačoga, kateri nima kroko-dilove kože. Časnik „Freistimmen“ izdan v Celovcu, kateri ima namen priprostemu ljudstvu delati v korist, in donša resnične misli Koroškega ljudstva, piše tako-le: Komaj so Koroški Slovenci pokazali nepoklicanemu in neslanemu zastopniku doktor Vošnjaku svojo pot na tak način, da se je sam zavezal molčati na vse vočne čas, prederznil se je zopet drug Kranjec, vtikati se v Koroške šolske razmere. Ta človek ima čudno ime Puklukar, in poslan je bil od nekega Kranjskega volilnega okraja med poslance; od ktereга nam ni znano. Tega preiskovati ni naša naloga, to naj si Kranjec obratjajo sami med saboj; pa da se prederzne tak smešen liliputansk Kranjsk velikan (Liliputani so bili, kakor je znano samo pritlikovi veliki kakor pale) nam Korošcem zapovedati, kakošne šole mi moramo napravljati, tega mi ne smemo terpeti. Mi Korošci prepovemo s tem vsim Kranjskim poslancom, nam zapovedovati, kako moramo napravljati naše šole, naše šole so osnovane, kakoršne hočejo imeti tisti, kateri jih izderžavajo s svojim denarjem in vabimo gosp. Puklukarja, zastopati javno svojo interpelacijo v kakem okraju na Koroškem. Mi gotovo ne bomo krivi, če mu bodo pokazali pot čez Lojbelj s preklami in koli, kakor se je zgodilo doktor Zarniku. Pri domačih šuntarjih, kateri kličejo ptujce na pomoč, nam bi se čudno zdelo, če bi jih obila rudečica sramote, orudeti sramote so se že davno odvadili. Ta čedna tropica ruskorimskih streljav ne pozna sramote več. Korošci, bodosi Slovenci ali Nemci, so tim jamernikom posvetili že tolikokrat in tako krepko, da sedaj ne misli nikdo več nanje, samo takrat če jih obžaljuje.

Gospodarske stvari!

Navet stajerske kmetijske družbe.

Vekrat govorjeno je že bilo o žalostni resnici, da narašča število ravno tistih udov štajerskega kmetijskega društva nar slabše, za ktere kroge se društvo nar bolj trudi, namreč iz malih posestnikov, toraj je tudi pomoč delovanju našega društva veliko slabša, kakor drugim kmetijskim društvom in družbam v marsikterih deželah bodisi avstrijskih bodisi unanjih.

Ne mislimo danes preiskovati vzrokov, da je vdeleženje našega društva tako malo na vse strani, pretehtati ho emo samo enega, in potem predlagati nasvet, kteri bo morda izbudil veselje vsakemu vdeleževati se našega društva, če se ta nasvet izverši.

Če se opomnijo kmetovalci, da bi pristopili društvu, odgovarja se večinoma z praskanjem: Čemu pak, kaj pomaga mi, če pristopim društvu, kako korist imam, če plačam vstopnino in društvene doneske? Pri tem je tudi tisti kmet, kteri pri družih prilikah goldinarja ne gleda dolgo, preden ga izda n. p. v gostilnici, naenkrat prav praktičen in varčevalen; hoče si pridobiti če pristopi sebi kaj v prid, in kaže pozornost, ktere ne moremo grajati, ker treba je posebno v današnjih slabih časih dobro premisliti kam se da goldinar, če tudi le enega vsako leto. Kaj moremo odgovoriti na tako vprašanje? Postanec ud društva mož iz vseh krajev naše lepe Štajerske domovine, ud društva, ktero je ustanovil presvitli nepozabljiv princ naše cesarske rodovine, čigar delovanje v prid naše dežele je znano vsacemu, kteri si je stavil nalogo poboljšati blagostanje naše dežele. Udeležiti se moreš zborov podružnic tega društva, in dobiti tam marsikter dober svet, kako imaš ravnati doma in na polji; imaš pravico glasovati, toraj imaš upljiv na sestavljenje odborov pri podružnicah in po volitvi deligiranih tudi upljiv na sestavljenje centralnega odbora, smeš postati ud podružniškega (filialnega) odbora, ud vsolnega zborovanja, ja volijo te znabiti tudi v centralni odbor. Dobíš po cení lanenga semena, pri dražbanji bikov, svinj za reje dostaneš morda kaj takega.

Pa vsi ti priboljški, ktere imajo udje, ne ganejo več ljudi močno, posebno še, ker marsikteri našetih priboljškov, ne delijo se samo udom temuč oziroma na vsoljno korist vsim kmetovalcem. Nar več kmetov pa je taci, ki hočejo imeti koristi očividne, da jih morejo prijeti z rokami.

Takih priboljškov pa ne bomo dosegli, dokler večina podružnic omeji svoje delovanje tako osko, da ima komaj en zbor ali dva na leto, v kterih se obravnavajo tekoča opravila, zveržijo se volitve, in pri kterih — to pa je nenavadno — predava se o kmetijstvu, k zadnem dopuščen pa so tudi neudje oziroma občnega prida.

Če hočemo, da se bo pomnožilo društvo, moramo začeti marljivejši delati po podružnicah. Os-

njujejo na tak način podružnice same take naredbe, ktere dajo udom v resnici zagrabljivih koristi, in potem se bo množilo število udov dan na dan.

V tem obziru povdarimo danes nasvet, kteri je nar večje važnosti. To je svet posredovati udom kupovanje semen in družih pri kmetiji potrebnih stvari po cení, in posredovati dobro prodajo pridelkov. To storijo prav lahko posamezne podružnice v veliko korist udom, in vidili bomo, kako se bodo množili udje našemu društvu.

Malemu posestniku se ve inoma slabo godi, naj bo prisiljen kupovati, kar mu je treba, ali prodajati svoje pridelke. Semena gnoja in družega za kmetijstvo potrebnega mu je prav malo treba, in kup taci tvarini pa je toliko dražji, kolikor manj se kupi. Ravno tako uči nas skušnja, da se pri kupovanju na drobno zgubi naj več pri tehtnici ali vagi, pri prevoževanju itd. Malemu posestniku tudi ni mogoče iskati nar boljših virov, kje bi kupoval, navezan je na kupec v svoji vasi, ali v bližnjem tergu, kteri nar večkrat nimajo taci semen, kakoršnih potrebuje ali pa prav malo, ktero pa je že tudi slabo, ker leži že preveč dolgo. Kolikrat nasvetujemo mi v našem listu posebne sorte žita n. p. prosejske rož, oves iz Kanade in drugih več, ali pa posebne rastline za klajo n. p. peso za pičo, lucersko deteljo in tako drugih več. Kolikokrat smo priporočali gnojiti z gipsom detelji, ali pa z razmetliki kostmi in s superfosfatom. Kako težko pa je posestniku dobiti teh semen, ali tega gnoja, če ga le malo potrebuje v poskušnjo. Čuditi se toraj ne smemo, da naša priporočila ne hasnejo veliko, n. p. priporočilo, rabiti pomočnega gnoja, kteri je v drugih deželah pripomogel toliko boljšim pridelkom. —

Pri prodaji pridelkov se malemu posestniku ne godi bolje, mali posestnik si privarčuje večidel le malo pridelkov za prodeje, in ne more jih peljati sam v bližnje mesto ali pa na drug velik sopenj, to bi ga stalo morda toliko, da se mu ne splača prodajati svojih pridelkov. Ne more se tudi zmeniti s tistimi kupčevalci, kteri kupujejo na debelo, ker ti hodijo samo tje, kjer dobijo blaga tako obilno, da se jim splača trud, in ne hodijo od hiše do hiše kupovati po hektolitrih. Navezani so toraj na pohiševalce, kteri kupujejo malenkosti od hiše do hiše, ti pa dajo prav malo za blago, ker morajo si zaslužiti pri prodaji še več kakor svoje stroške, kteri so večidel veliki. Pa kako vesel mora biti tak mali posestnik mnogokrat, če mu pride tak pohiševalec o pravem času, kadar mora plačati, kar se ne da odlašati na primer davke. In kako zvití so ti ljudje, kako vedo dobro, kedaj je kmet v potrebi, in takrat pridejo, ter iztlačijo mu njegove pridelke po vsaki še tako niski cení. Tu bi bilo delovanje naših podružnic na pravem polji, tu bi napravili prav lahko veliko dobrega in koristnega, na tem polji pa se ni storilo do sedaj še nič. Mi ne mislimo, da bi morale podružnice napuše

društva kupčevati, k temu niso ne poklicane, pa tudi ne pripravne. Bile bi pa lahko središče, po katerem se dobijo dobre tvarine, katerih potrebuje kmet in sredstvo, da bi prodal mali kmetovalec svoje male pridelke po vrednosti, ter bi mu jih ne bilo treba zametovati za vsak denar. Če bi se jele pečati naše podružnice s tim hvalevrednim in koristnim početjem, bi jim vseh gotovo kmalo dokazal, da so na pravem potu. Kako mislimo mi, da bi se to praktično izvršilo hočemo vam slednjem razložiti.

Kar se tiče nakupovanja potrebnih tvarin, naj bi naznanili tisti udje, kateri želijo kupovati semena, gnojila, piče (n. pr. oljinate preše) podružnicam kaj, in koliko želijo kupiti, Podružnice bi posredovale potem nakup ali same naravnost iz dobrih zanesljivih in ne dragih virov, ali bi se obročale na naše društvo v Gradecu, ktero bi jim z veseljem nakupovanje poskerbelo. Dobički, kateri so pri direktnem kupovanju, če se ne kupi le malo, bili bi vsim kupovalnim udom v prid. Dobi se pa tudi blago veliko boljše in ceneje, če se kupuje iz prvega vira. In tudi strokov bilo bi veliko manj, ker razdelili bi se na več kupčevalcev. Saj se ve, da se more voliti ta pot pri kupovanju tudi drugih potrebnih reči, pri kupovanju orodja, živine za rejo itd. Da vam dokažemo to navodimo vam posebno kupovanje bikov za rejo, kakor se bo moralo goditi po mnogih krajih, ko se bo vpeljala nova postava za rejo govedine. Tu bi se narejalo lahko tako, kakor po nekterih krajih južne Nemške, kjer kupijo kmetijska društva, ali pa tudi druge družbe po poslancih nekoliko mladih bikov za rejo v Svici, ter jih doma razdelijo med svoje ude, ali med občine in okrajne zastope, kateri jim poverneje kupovalne stroške.

Ravno tako naj bi se naznanili pridelki za prodaj udov podružnici zaupljivemu udu, kterega si volijo sami. Tako naznanila razjavijo se na način priprazen temu, obsegajoč ime in stanovanje prodajalcevo, koliko in kaj se proda, in če mogoče tudi dobroto in lastnosti pridelka. Tako objavilo ima namen, naznaniti kupčevalcem, ter naj bi se nabilo na kakem javnem kraju, ali se naznani v našem listu, ali tudi v kakem drugim časopisu. Zadno bilo bi posebno svetovati, če je na prodaj mnogo pridelkov, da se opomnijo na to kupčevalci kateri kupujejo na debelo. Služilo bi tudi temu namenu, če bi dodevali naznanilu izgled pridelkov, ktere bi potem razstavili na kraju, kamor se naznanja; saj se ve da bi ti izgledi (muštri) morali biti ravno taki, kakorino je blago koliko ga je na prodaj bi se moralo resnično naznaniti, ter povedati vsakrat podružnici, koliko se je odprodalo, če se komu posreči prodati dobro nekoliko tih pridelkov, da se kupčevalcem more naznaniti resnica, in bi se ne vodili za nos. Moško ravnanje je prva podlaga vsaki dobri kupitji. Naznanujejo se lahko na ta način vsi kmetijsko

roči, toraj tudi živina in kar se primolze, mleko, sirovo maslo itd.

(Konec sledi v gospodarstveni prilogi, ktera pride v drugem listu „Kmetijskega prijatelja.“)

Koreninska na vinske trte ali trtna us.

(Poslovenil iz visocerejske pratike po dovoljenju Il. v. Babo. Johann Bapt. Reich nadačitelj pri sv. Lenartu vsl. gor.)

Ta strašna škodivka naših vinogradov se skoz leto večkrat spremeni mnogoverstne podobe in zdaj pod zemljo ali v zemlji na koreninah vinske trte, zdaj nad zemljo na listju ali pa pod spokano skorjo vinske trte zdržuje. Ako hočemo tej škodivki v okom priti, je neobhodno potrebno, da njene spremembe, njene predpodebe dobro poznamo, kar v naslednem pokazati hočem:

1. Prosinec in svečan.

a) v zemlji. V teh mesecih trtna uši na koreninah vinske trte počivajo, tako rekoč spijo in sicer na koreninah ki so l do 1 1/2 met. globoko; uši, ki so na plitvejših koreninah, večidelj zmrznejo. Ako bi kdo hotel to zaplodo iskati in jo v teh mesecih uničiti, moral bi vinske trte tako globoko odkopati, kar bi pa vtem času več škodavalo, kakor koristilo, zato se v teh mesecih proti vinski ali trtni uši ne da nič početi.

b) nad zemljo bi se v teh mesecih le zimsko jajce pod staročivo skorjo vinske trte najdi diti dalo in še to težko, ker je vsako posebej vleženo in malo,

2. Sušec in malotraven.

a) v zemlji. Kakor v teh mesecih toplota v zemljo pride, se tudi trtna us začne gibati in živeti; trtni sok ali življenje trsovo se iz korenja na vzgor vzdiguje in spajoče uši dobijo živč, ker se od trtnega soka živijo in se začnejo pomnoževati. Zlezejo tedaj jajca, iz teh jajec v kratkem času mladiči izlezejo, kateri vnekaterih dnevih spet druge jajca zlezejo, brez da bi se tako rekoč vprele, kakor druge živali, od tega pa pride, da se ena sama trtna us v enem poletju na milijone pomnoži. Čim bolj se te živali množijo, s tem lažje jih potem najdemo.

b) nad zemljo. Jajce na trti pod skorjo dozori, in iz njega mladič izleze, kateri po trti v zemljo odide. Ako bi tedaj mogli to zimsko jajce pod skorjo uničiti, bi tudi tedaj s tem ubranili, da ta us ne bi mogla v zemljo iti in se tako tam pomnožiti.

3. Velikitraven in rožnik.

a) v zemlji. Bolj ko se toplota v zemlji množi, hitreje se te živali v zemlji plodijo, in ker že na gornje bolj plitve korenine zlezejo, jih tedaj tudi v tem času naj lažje zapazimo in najdemo. Na koncih mladega koreninča se vidijo tedaj tudi bele, klobascem podobne otekline, ki so nastale, ker so trtna uši korenine naspikale in tako sok izarkale.

b) nad zemljo se v teh mesecih ne zdržuje nobena us in nobena zaploda.

4. Malin veliki srpan.

a) v zemlji. Uši se še zmiraj množijo, in nekatere med njimi, ki so največje in najmočnejše, tudi malo rujavkasto barvo dobivajo, se v želiklene, t. j. uši s kratkimi letenci spremenijo, in v plitveji zemlji prebivajo. Kakor je vreme bolj ali manj ugodno, se te želiklene v 2—4 dnevih v tenke in šibke z letancami o:orožene živali spremenijo in v toplih, solčnih dnevih iz zemljo prilezejo in se na listju naselijo.

b) nad zemljo. Proti solncu se te letavke s prostim okom vidijo, ker na mladikah in listju sedijo in se gostokrat tudi pajzine vlovijo. Te letavke zletajo po 100 in še več metrov daleč v zdrave še vinograde. Veter jih še dalje zanese in od tod pride, da se ta žival tako naglo daleč razširi.

5. Kimovec in kozoprak.

a) v zemlji. V teh mesecih se še tudi letajoče uši plodijo in v toplih dnevih iz zemljo izlezejo. Ako je vreme neugodno, mrzlo in mokrotno, pa ostanejo te želiklene v zemlji, ker se niso moge v letanke spremeniti. Kadar pa trtni sok v jeseni odstopi, se tudi uši manj pomnožujejo in najdemo tedaj v zemlji živalic in jajec vsake velikosti, ker jih zima v rasti zdržuje. V tem času se še na gornjih plitvejih koreninicah zdržujejo, pa že manj natekin narejajo.

b) nad zemljo. V tem času je zimsko jajce pod skorjo že vlečeno ali pa ga letanke še le nekterokrat v mesecu kimovcu vležejo.

6. Listopad in gruden.

a) v zemlji. V teh mesecih se trtne uši preselijo večinoma globoko, v tleh po dva metra in še čez v zemljo, nekaj jih pa ostane na plitvih koreninicah, ki o hudi zimi velikokrat zmrznejo in pogineje. Uši, ki so v zmrznjeni zemlji poginejo, one pa, ki so tako globoko, kjer zemlja več ne zmrzne, ostanejo in prihodnje leto obsedajo korenine, kakor tudi trte tako, da trs hira ali se pa celo posuši.

b) nad zemljo. Zdaj se najde le zimsko jajce pod skorjo nad zemljo na trsu ali trti.

Razširjena je ta trtna uš še na Francoskem, Nemškem, Avstrijskem, Ogerskem, v Srbiji, na Rusovskem, v Italiji, v Švici, na Španskem, Portugalskem in v vseh deželah se jo branijo, kolikor je mogoče. Žalibog pa se zatreti čisto ne da, ker so stroški večji (300 fl. na a) ha) kakor je vrednost. Začeli so tedaj takošne trte saditi, katerih se trtna uš ne prime. Take trte bi morali pa spet iz Amerike dobivati, Amerikanci so prepovedali razpošiljati jih, tedaj si moramo zdaj z malim pomagati in iz teh pomnožiti, ki jih že tu in tam imajo.

(Z gipsom poboljššan gnoj.) Da je dobro z gipsom gnojiti, bo gotovo vsacemu znano. V zadnjih letih napravili so sledeče poskušnje: Na gnoj od šest odraslih goved in od enega konja potrosili so vsak drugi dan po dva litra gipsa, pos-

tili so ga četiri tedne letati na kupu, potem pa zvozili na njivo, in potrosili kakor se vije kača. Drug del njive pa so pognojili z ravno tolikim gnojem pa ne mešanim z gipsom. Že v jeseni je bila zimska reč lepše zelena, in rastle je lepše po krajih, kjer je bilo gnojeno z gipsom. Spomladi pa se je poznal gnoj z gipsom še lepše; reč bila je višja, imela je čvrstete bilke, ni se polegla ter imela je dosti večje klasje in debelejša zerna, kakor po krajih, kjer bilo je gnojeno brez gipsa. Prihodnje leto nasejali so to njivo z orsom in deteljo. Tudi oves je bil pri krajih, kjer je bilo gnojeno z gipsom, večji in debeleji, kakor na drugem delu polja. Nar bolj se pa je pokazala vrednost gnoja močanega z gipsom pri detelji. Že pri prvi kosnji je bila detelja visoka 45 centimetrov, tako da se je polega. Pri drugi kosnji je tudi prav lepo zrastle do 30 centimetrov visokosti, na drugem delu njive, kjer je bilo pognojeno s samim gnojem pa je detelja tako zlo zaostala, da je ni bilo moč kositi, pa tudi semena ni naredila, ker dosegla je komaj velikost od 2 1/2 do 5 centimetrov. Iz teh in še več drugih poskušenj se vidi, kako koristno je rabiti gips med gnojem.

(Njive z apnom trositi) še po zimi, posebno, če je še sneg, in apno trositi po neoboranih legah, ni svretovati, ker če pride dež, ali pa začne sneg kopneti, vgasne apno, peštane mazasto in zgubilo je vso gnojilno moč. Spomladi mesca marca vozite apno na njivo v kupe od 30 do 40 hektolitrov, in napravite kupe tako narazen, da se potrosi okolu enega kupa 1 do 1 1/2 hektara. Na tla, kamor se napelje apno, razstete še nekoliko škopnikov slame, da mokrota iz zemlje ne more do apna. Kup se zakrije dobro zopet s slamo in zemljo. Tri dni preden se potrosi, gasiti se mora apno, nar boljše z gnojnico, prilivati se pa sme le toliko, da apno šumi, preveč prilivati je škodljivo. Ko je apno ugašeno, zakrije se kup zopet dobro z zemljo. Pri trošenji bilo bi svretovati rabiti neške. Na nar oddaljenem koncu od kupa se začne trositi, in trosi se proti kupu. Mahoma naj se zakrije apno potroseno na ravno izorana tla z brano, in naj se še zaorje potem.

(Nekoliko okugi živinski na gobcu in na parkljih.) Ker se je pretečeno leto ta bolezen pri živini pokazala neverdno pogosto, ker ta bolezen sicer ni večidel smertna živini, odtegne pa bolne živine dolgo časa delu, in toraj kmetu škoda dela, govoriti čemo nekoliko o teh boleznih, Tvarina, ktera napravlja to bolezen večidel je v gobcu ali v parklih bolne živine, razširjati pa se more po slijnih živine, in po sopicah, ktere napravljajo mehurečki na parkljih, pride toraj ta tvarina v zrak in nevernostno bolezi proti toraj so sedni živini. Bolezen je toraj nalezljiva. Zdrava živina dobi to bolezen na razne načine, nar večkrat se nalezje če stojite zdrava in še bolna živina skupaj v enem hlevu, ali skupaj na enem mestu, a. pr. na somenjih, v hlevih živinskih kupecv, pri vožnji

po železnici itd. Večkrat se zgodi, da je živina še zdrava, kadar jo pripeljejo v hlev, pa v 3—6 dneh zbolí in dobi bolezen vsa živina, ktera stoji v tistem hlevu. Bati se je treba toraj močno te bolezni, ker zelo nalezljiva je. Živina jo dobi, če jo postavite v hlev v katerem bila je pred njo na parkljih bolna živina, če hodi po tistih potih, kjer je bila gnana pred njo bolna živina, dobi jo tudi na paši, ker ravno strup ostane na travi ali v zemlji, ktereга pastila je bolna živina za saboj, ta strup pa je jako močan, ker le dotakne se dela živinskega telesa, in ostrupi ga. Strup pa se razširja tudi po ljudeh do živine. Če je bil kdo blizo bolne živine zanese strupene tvarine, ktere se skadijo polagoma v druge ptaje kraje, pridejo do živine in živinska kuga jame tam razsajati. — Kako se je varovati živinske kuge v zdravih krajih vidi se že iz povedanega. Posebno previdno je treba ravnati na somenjih pri kupčiji živine, ali pa pri kupčiji iz takih hlevov, v kterih ni stalna domača živina, v ktere vstavljajo kupčevalci svojo živino iz raznih krajev, ker v takih hlevih je nevarnost živinske kuge nar večja, naj se čistijo še tako lepo, in naj se gleda na vsak mogoč način, da bi se hlev ohranil zdrav. Če se je dobila kupljena živina po železnici, djati se je ne sme v take hleve, kjer navadno živino vstavljajo. Če kupi kdo več živine, nar boljše stori, če odstrani kupljeno od domače 10 do 14 dni v poseben hlev, da ne stori nevarnosti bolzni živini, ktero je imel že popred; to je priporočati posebno živinorejcem, kteri imajo več živine, če je taka kuga v sosednih krajih, varovati se je posebno goniti svojo živino po tacihi potih, kjer hodi živina iz okuženega kraja, ker prav lahko se dobi med zdravimi tudi malo bolna žival, ktera pusti strup na potu, da se razširja in naredi toliko škode, da nam ni mogoče povedati. Slednič svetovati je ptujim, bodosi mesarji ali kupčevalci živinski, ne dovoliti hoditi ogledovati živino v hleve, ker skušnja uči, da so donesli že mnogokrat ravno taki kupčevalci živinsko kugo v druge kraje. Kar vam je sicer že postava naznanila, povemo vam tudi mi, da je ukazano mahoma nazniti županiji, če se prikaže kjo živinska kuga, in da se morajo bolne živali hitro odločiti od zdravih v posebne hleve, in da zapove županija ali sodnija, da ne sme iz takega okuženega hleva priti ne ena žival, in ne sme v hlev tudi nikaka druga. Tudi ne kubanega mleka od krav iz takega hleva ni dovoljeno prodajati.

(Škodljivost polhov v jelovem gozdu.) Gospod J. Pister nam piše: Večkrat sem se čudil dobiti na Horvatskem primorji in v nek-dajni vojaški granici po gozdih mlade jelke in smereke s subim verhom, pa ozrok temu mi je bil tako dolgo neznan, da so me opomnili gozdni čuvaji in dervarji na pravega hudodelnika, in potem sem se prepričal sam, da ta hudodelnik je polh (*Myoxus glis* L.). Poškodovana drevesca so močna vsakozí 10—28 centimetrov. Njihova skorja je olupljena od verha do tretjine celega drevesca; vrh tacihi

dreves je razumljivo suh, in vejice, ktere rastejo na mestu verha so večinoma ravno tako poškodovane. Glodajo polhi drevje vsak letni čas, ker dobi sem posušena drevesa s pomladnimi mladikami, pa tudi taka, ktera so imela popolnoma zrele storže. Pa vendar se mi zdi, da imajo taka drevesca rajše, ktera rastejo na solčnih krajih, kakor rastejo v senci. V nekterih graniških gozdih dobi sem tacihi dreves prav veliko; na primer v nekem gozdu od 3 $\frac{1}{2}$ oralov 107 posušenihi dreves, in sicer 104 smerek in 3 jelke. Omeniti pa še moram da so poškodovana večinoma drevesa, ktera rastejo na kraji gozda, in da škode kažejo, da polhi glodajo drevesa več let; škoda pa se mora imenovati občutljiva. Zanimivo bilo bi izvediti, če polh nareja take škode tudi v družih krajih, po kterih je navaden, ali pa je tam dovoljen samo z žirov.

(Gozdna postava za Kranjsko.)

Kranjska deželna vlada povabila je Kranjsko kmetijsko društvo izdelati osnetek postave, da bi se pogozdil racionalno Kras, in da bi se sploh borštnerija na Kranjskem gojila boljše. Na to povabilo podalo je imenovano društvo vladi razmere posestrike na Krasu in sedajne razmere pogozdovanja Krasa, ter pravi, da sedajna postava ne more nikdar biti podloga novi postavi, ter se mora napraviti čisto nova postava, ktera se ozira na posestne, in zemske razmere na Krasu in na celem Kranjskem. Prosilo je tudi društvo vlado, da naj se ne muči, izdati nove postave, ktera je celi deželi jako potrebna.

(Povodnji in gozdarija.) Kraljeva zgornjo Bavarska vlada naznanila je oziroma škode, ktero napravili so povodnji pred kratkim časom po naših planinskihih deželah vsm gozdarskim vradnjam njenega okraja vkrav, v kterem jim očivilno dokaže škodljivost iz sekanja hribov, če se na posekanihi krajih ne zasajajo mlada drevesca. Opominja vse gozdarske vradnije in vsa gozdarska društva, gledati da se v njihovihi okrajih dobro gojijo, da se na novo zasaja posekano drevje, in priporoča vsm borštnerskim opravništvom, da naj podučujejo male posestnike v gozdarstvu, in naj jim prodajajo prav po ceni mladike, da se gozdi ne spraznijo. To bi bilo tudi vam Štajerskim in Koroškim kmetom svetovati. Če bot posekovali, kakor do sedaj, in ne sadili na mesto posekanega novih mladih dreves, vaši sinovi ne bodo imeli nikakega zaslužka več, in dežela Štajerska lepa zelena Spodnja Štajerska postala bo v sto letih enaka Krasu, kamna bo dosti, zemlje pa nič, burja bo razsajala in bo odnesla še tisto malo zemlje, kolikor je vam je ostalo. Cel Kras, sedaj kamnita podertija, bil je nekđaj naj rodovitejšna zemlja z nar lepši gozdi, na novo sadili pa niso nič, in tu imate nar žalostnejši izgled, kam pripravim nemarnost cele dežele. Toraj opominjamo Vas kmete, kar posekate, nasadite na novo z mladikami! Že v desetihi letih vam se bo serce vesela igralo viditi, kako lepe gozde imate tam, kjer ste staro robo v denar spravili.

(Anton Tomič.) Petega januarja 1883 praznoval je penzionirani c. k. nadgodznar bivši predsednik in sedajni častni ud Horvatskega gozdarskega društva gospod Anton Tomič v Zagrebu svoja osmdeseta rojstno leto. Učal se je gospod Tomič gozdarstva v Marijebrun-i, in pridobil si je nar več zaslug za gozdarstvo na celem Horvatskem. Akoravno je gospod star sedaj 80 let, je popolnoma zdrav in terden na duši in telesu; ter piše prav pridno v Horvatske gozdarske novine. Vidite kaj stori zmerno življenje in dober zrak na kmetih!

Razne stvari!

(Cesar je poterdil) sklep Kranjskega deželnega zbora od 19. okt. 1881 zavoljo praznovanja 600 letne skupnosti s cesarsko rodovino podeliti 5% enoletne obresti od 50.000 goldinarjev v stipendije za bolehne deželane, ktere znajajo po tdeset goldinarjev.

(Izpisano darilo.) Poljedelsko ministerstvo ispiše darilo 1000 cekinov tistemu, koji znajde, kako bi se pripravila navadna jedilna sol, da bi je živitni ne mogli ljudje, dober vzitek bi pa bila živini. —

(Filoksera ali tertna uš.) Poslanec Schönerer levičar poganja se pri vladi, da razpisala bi 100.000 gld. tistemu, ki bi iznašel sredstvo pokončati tertno uš do čistega.

(V državni svet boru) sklenili so pomazati obertnijstvu s tim, da se ne bo dovolilo več bito vsacemu mojster, naj zna kaj ali nič, kakor je bilo do sedaj. Vlada pa je pozabila pri tem na domačo obertnijo, to je na to, kar si kmetje delajo po zimi ali takrat ko nimajo polskega dela doma, in prodajajo potem, da si malo prislužijo v svojo pičlo živijejse. Poslanci naših kmetov niso zinili ne besede o tej domači obertniji, in pozabili so čisto na svoje kmete, kterim so obljubili varovati njihovo korist in prid. Če bi se ne bil potegnil poslanec leve strani (nemci in liberalci), bi bila huda pela marsikrat našim kmetom, kteri delajo doma jerbasa, koše, slamnike, črevlje, šajterje i. t. d. prepovedala bi se jim bila taka dela, morda v prid nekim fabrikantom, gotovo pa ne v prid in korist našim kmetom. Le zahvalite se svojim poslancem, da mislijo tako lepo na vas in na vaš prid. Pa saj nimajo časa misliti na vas, misliti morajo, kako bi se prilizili Čehom.

(Laški okrajni zastop) sklenil je napraviti na Laškem tergu namestu edajnega lesenega mosta čez Savino železen most, kteri bo veljal 32.000 goldinarjev.

(Živini potodperta čez mejo.) Ker je ponehala živinska kuga na Hrvatskem, dovolilo je štajersko c. k. namestništvo živino goniti iz Hrvatskega na Štajersko.

(Prijeteli našega lista) naročil si je 2000 eksemplarov zadnja številka „kmetkega prijatelja.“

(Povodnje) delajo na Ogerskem zopet veliko škodo, mnogim mestom na obrežji Donave in drugih rek stoječim, napravila je voda veliko škodo, tisoč hiš je menda zalitih.

(Njiva po ceni.) Jernej Kupčić in Janez Ciglaric oba iz Savec, iz Ormuškega okraja doma, sta sekala 15. preteklega meseca pri nekem kmetu derva, in se pogovarjala o mnogoterih rečeh. Med pogovorom reče J. Kupčić: Prodaj bi rad oral (job) njivo, in dal bi jo za en šestak (seksar), če bi jo le kdo hotel kupiti. Na to mu odgovori Ciglaric: Ali jo res daš za en šestak. Le daj ga sem mu zaverne Kupčić. Ciglaric potegne staro šestko iz žepa in pokliče prič, in dobi tako tebi nič meni nič za staro nevejavno šestico njivo. Nedavno ponujal je Ciglaric Kupčići 150 gld., da bi mu prodal po zvijači pridobljeno njivo; pa mu je ni hotel prodati. Govori se, da boede Kupčić dal Ciglaricu nekoliko denarjev za njivo.

(Novo kmetško društvo.) Na Solno-graškem ustanovilo se je kmetško društvo. To društvo izgovorilo je, naj se vpelja davek za gizdavost, za borzo in personalni davek, v kratkem rečeno, to društvo kaže pravo pot, kje naj se jemljejo davki, namreč tam, kjer je mnogo nepotrebnega denarja. Tudi o šolskih postavah, o pravicah gruntnega posestva, o novi pravdniski postavi in o direktnih volitvah v državne in deželne zборе je povedalo to društvo svojo mnenje. Verli kmetje so prav jake sklepe naredili. Prihodnjič več o tem.

(Nečloveška mati.) Iz Celjovca se poroča: Kuharico Marijo Zlobi iz Kolbnic doma, obsodili so šest let ječe poostrene s postom, ker je umorila šest do devet svojih otrok.

(Ruski nihilisti izurjeni glumaci ali tašchenspieleri.) Piše se iz Petrograda, da je dobil pretočeno nedeljo car v svoji spalnici pismo od revolucijskega komitega, v kterem zahtevajo nihilisti, da bi se vpeljale na Ruskim reforme (prenaredbe). Na koncu tega pisma mu žugajo da imajo dovolj sredstev vpeljati sami prenaredbo, če se bo car tega branil.

(V spanji z adušila) je dekla Helena Skorenšek iz Skorna (Smarski okraj) svoje ped tednov staro otroče. V radnem času naznanili smo vam nar manj deset tacih nesreč. Ker se je to pripetilo večidel takim osebam, kterim se je godilo v resnici slabo, praša se, ali morebiti ni kriva temu kazni vredna nemarnost?

(Štajerski deželni šolski svet) sklenil je dati učencem po celem Štajerskem en dan prosto, zavoljo praznovanja zedinjenja Štajerske z dandanašni vladajočo rodovino Habsburiko pred šest sto leti. Ta šolski praznik naj bi se obhajal vredno, da se učencem pomnoži patrijotično čutje.

(V boj.) Pri sv. Barbari hodilo je več pobalinov popevat novo leto po hišah. Pa kmalu se razpertijo in ubil je posestnikov sin Anton Pototchnig svojega tovaria Andreja Kristofa.

(Rop.) Deset let starega dečka Franca Firm-a napadel je na stezi pri Rečicah (okraj Laško) nek Tomaž Lampe, ter oropal mu je 80 krajcarjev.

(Italijansko žuganje ali demonstracije.) Del Italijanskega ljudstva nar bolj zaveržene sorte, kateri nimajo nič dobiti pa tudi nič zgubiti, imenujejo se iredentiste. Ti vlačugi hočejo, da bi oddal naš cesar Terst in južno Tirolsko, Italiji. Oberdanka tega zaverženca, kateri je mislil umoriti našega cesarja z bombami v Terstu, in končal je svoje življenje na vislicah, imajo junaka, nastavljajo njegovo podobo na ogled. Ni davno kar je strelil tak iredentist v cesarski gerb, kateri visi na palači Avstrijskega poslanca v Rimu. Drug je streljal za vozom, v katerem se je peljal Avstrijski poslanec, namestnik našega cesarja v Rimu. Hudodelca so zaperli, in kaznovala ju bo Laška vlada ostró — če bo le res!

(Konj ukraden.) Pred kratkim ukraden je bil konj (kobilja) vreden 158 gold. in voz gruntarju Andreju Pajku v Krottendorfu. Ker sumičijo Štefana Rateja in Filipa Vešnika, da sta ukradla kobiljo in voz, izročili so ju sodništvu.

(Lepo praznovanje.) Iz Idrije se nam poroča, da je praznoval tam vesoljno čistani gospod svetovalec Lipold svoj služben jubileum. Vdeležili so se lepega praznika vsi njegovi vradniki in vsi mestni prebivalci. Želimo gospodu jubilitano, da bi se ohranil pri zdravju in dobri volji še veliko let v prid državi in v veselje njegovih vradnikov, katerim je predpostavljjen.

(Volitev župana.) V Slovengradu volili so zopet enoglasno župana doktor Janez Tomschek-a. Mesto si more srečno šteti, da ima tako verlega župana.

(Na Vranskem) napravili so pretečeno nedeljo v prid ubogih šolskih otrok tombolo, ktere čisti donesek bil je 113 gold. 62 krajc. To nam očitno priča, da se tudi na kmetih ne manjka zlahkanih šolskih prijateljev. Poverni jim Bog!

Vposlano. *)

Nekemu nadučitelju se je izljubilo, nas v števil. 43 in 44 letošnjega „Slovenskega Gospodarja“ prav nesramno obrekovati, bilo je dosti prostora za njegov „izvirni dopis.“ — ko smo pa mi uredništvo tega lista prosili, naj blagovoli naš odgovor na „izvirni dopis iz šaleške doline“ — (prav za prav iz neke druge doline, kajti v naši šaleške dolini se med učitelji nikak izdajalec ne nahaja) — v naslednji številki objaviti, bilo je zaastonj, — in ko smo pozneje to prošnjo ponovili, se je „Slovenski Gospodar“ zabredil, da ni sluha ne duha o našem odgovoru, — menda, ker mu nismo s tožbo pretili kajti inče ga ni volja, dopise svojih tercijskih prijateljev iz — doline popravljati ali preklicati. Se vó: natoslovati obrekovati,

Izdajatelj in odgovorni urednik Dr. Edward Glantschnigg. — Založba in tisk Janes Ekuusch- v Celju.

z blatom ometovati zna in zamore vsak tepec, — le poštenjak ne opusti dokazov.

Učitelji šaleške doline.

*) Za obliko in vsebino uredništvo ni odgovorno.

Loterijne številke:

V Trstu: 32, 13, 60, 69, 64.

V Linci: 34, 1, 54, 69, 15.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Jčmelin		Oves		Tursica		Proso		A/da
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.		
Celje . . .	9	—	7.32	5.70	3.98	6.45	5.60	6.50	—	—	—	—	—
Maribor . .	7.60	5.50	4.80	2.92	5.61	—	—	5	—	—	—	—	—
Ptuj . . .	9.20	—	7.40	6.70	6.20	—	—	6.30	—	—	—	—	—
Gradec . . .	7.68	5.58	4.96	3.43	4.59	5.40	4.94	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	7.68	5.69	4.52	3.31	4.88	5	5.18	—	—	—	—	—	—
Ljubljana .	8.32	5.51	4.60	3	6.88	4.23	6	—	—	—	—	—	—
Ormož . . .	9.75	7.32	5.70	3.98	6.45	5.60	6.05	—	—	—	—	—	—
Dunaj . . .	10.20	8	8.45	6	8.80	8.55	8.20	—	—	—	—	—	—
Peit } 10 kg	9	—	7.15	8.80	6.10	8.55	6.82	6.03	—	—	—	—	—

Zahnleidenden zur Nachricht.

Das dentistische Etablissement des
Dr. J. Hoisel, pract. Arztes in Cilli,
 bleibt in dieser Saison nur mehr bis zu Beginn des
 Monates April in Thätigkeit. In demselben werden
 alle zahnärztlichen Operationen vergenommen und
 zahntechnische Arbeiten jeder Art ausgeführt. 20—

Mertvaške truge

po ceni od enega do 30 gold.

se dobijo vsaki čas pri

VIKTORU NASKO,
 gosposke ulice št. 16.